

RINGERIKE
KOMMUNE

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033

-foreløpig liste over mulige mål og delmål under de ulike
fokusområdene til bruk i diskusjonsverksted for
kommunestyret 8. oktober 2020

Ringerike mot 2033 – overordna samfunnsmål

Samfunnsdelen er tenkt å ha hovedkapitler ut fra fokusområdene vedtatt i kommunestyret 7.11.2019 i sak 158/19:

I kommuneplanens samfunnsdel skal det for hvert av fokusområdene kommunestyret har valgt ut, fastsettes lokale mål og delmål (HVA vi skal oppnå) og strategier (HVORDAN vi skal nå målene). F.eks. etter en slik oppbygning:

	Bærekraftsmål: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder	
	Hovedmål Ringerike skal.....	
	Delmål: Dette skal vi oppnå	Strategier: Slik skal vi gjøre det

Under følger en helt foreløpig liste over tema som prosjektgruppa vurderer som aktuelle tema å ha mål og delmål for i samfunnsdelen. Lista er under videreutvikling bl.a. gjennom både ekstern og intern medvirkning og forankring. For noen fokusområder kommer vi til å måtte redusere antall mål og delmål, for andre vil flere tema komme til. Vi håper likevel lista kan være nyttig som grunnlag for følgende oppgave i verkstedet: ***Hvilke strategier og tiltak mener dere i kommunestyret at kommunen alene eller sammen med samarbeidspartnere bør gjøre de neste fire år for å nå lokale mål og delmål innen fokusområdene våre?*** Kommunestyret vil i verkstedet bli delt inn i grupper.

God helse: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett
alder

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Kommunale tjenester	Innbyggerne opplever at tjenester er tilpasset individuelle behov Tjenestene skal utvikles slik at etterspørsel etter heldøgns tjenester reduseres	
Innbyggernes mestring i eget liv	Barn med et vanskelig utgangspunkt klarer seg bedre som voksne Innbyggerne er i stand til å ta vare på seg selv/ ivareta egen helse	
Arenaer og blågrønne områder som fremmer folkehelse	Sikre innbyggerne tilgang til mange ulike arenaer for fysisk og kulturell aktivitet og rekreasjon hele året Grønne lunger i byområder, tilgjengelige områder for tur og friluftsliv, trivsel og helse. Mulige undertema: • Sørge for at alle har lett tilgang til 100-meterskoger, blågrønne strukturer eller parkanlegg • Lekeplasser og badeplasser • Urbant landbruk	
Redusere risiko for helsepåkjenninger fra forurensning og skade	Redusert risiko for påvirkning på helse fra forurensning, f.eks.: • bedret overvannshåndtering (hindre innlekking av overvann i avløpsnett, bruk av grønne strukturer, hindre forurensning fra overvann til vassdrag) • bedret miljøovervåking av vassdrag som kan være påvirket av avrenning fra avløp og landbruk, samt av kommunale badeplasser	
	Bedret trafiksikkerhet	

God utdanning: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Barnehagedeltakelse	Sikre at alle barn har et godt barnehagetilbud som bidrar til sammenheng i læringsløpet	Sikre alle barn et godt barnehagetilbud som bidrar til sammenheng i læringsløpet Sikre økt barnehagedeltakelse blant med barn med minoritetsspråklig bakgrunn	
Fullføre grunnskole og videregående opplæring	Sikre at grunnskolen bidrar til at flest mulig fullfører og består videregående skole.		
Lærlingplasser	Kommunen som tilbyder av lærlingeplasser Stille krav til lokalt næringsliv om å tilby flere lærlingplasser		
Høyere utdanning	Øke andel som tar høyere utdanning		
Tidlig innsats, sammenheng og helhetlig	Sikre alle barn og unge trygge, inkluderende og effektive leke- og læringsomgivelser	Ringerike kommune skal ha barnehager og skoler med en kunnskap- og forskningsbasert tilnærming. Det skal være høy kvalitet i det allmenne tilbudet for å styrke den universelle opplæringen, samtidig som	

		kommunen skal ha god nok kapasitet og kompetanse for de barn og unge der det allmenne tilbudet ikke er tilstrekkelig Alle barn og elever skal ha tilgang på digitale verktøy i barnehage og skole Innen 2030 skal alle barn sikres tilgang til organiserte og uorganiserte fritidsaktiviteter.	
--	--	---	--

Anstendig arbeid og økonomisk vekst: *Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle*

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål nivå 1	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Arbeidsplasser	• Skape en ny arbeidsplass for hver andre nye innbygger, jf. næringsplan 2 -1. • Et variert næringsliv med høy lokal sysselsetting. • Økt antall offentlige og private arbeidsplasser	
Økt, men bærekraftig verdiskapning	• Økt verdiskaping per innbygger. • Økt skatteinngang som gir økt kommunalt handlingsrom. • Økonomisk vekst skal ikke gå på bekostning av bærekraft, inkludering, full	

	sysselsetning og anstendig arbeid for alle • Ha fokus på miljø, bærekraft og sirkulærøkonomi innen næringsutvikling i Ringerike; - gjøre dette til et konkurransefortrinn • Tilrettelegging for entreprenørskap, kreativitet og innovasjon og små og mellomstore bedrifter	
Økt arbeidsdeltakelse	• Færre arbeidsledige under 30 • Færre sykemeldinger og trygdestønader for muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser som angst og depresjon	
Kommunen som arbeidsgiver	• Kommunen som arbeidsplass skal være et forbilde gjennom at ha fokus på bærekraft, inkludering, full sysselsetning og anstendig arbeid for alle • Nulltoleranse for sosial dumping, svart arbeid og arbeidslivskriminalitet • Kommunen skal være et forbilde ved å tilby lærlingplasser og arbeidstrening	

Innovasjon og infrastruktur: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrilokalisering og bidra til innovasjon

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Transportsystemet i Hønefoss	Transportsystemet skal gi befolkningen god mobilitet og effektiv næringstransport	
	Transportsystemet skal bygge opp under ønsket by- og arealutvikling	
	Nullvekstmålet legges til grunn, vekst i persontransport skal tas med sykkel, gange og kollektivtransport	
	Det skal legges til rette for god og effektiv kollektivbetjening, gange- og sykkeladkomst til Hønefoss jernbanestasjon, sentrum og andre større arbeidsplasser/institusjoner	
	Sykkel, gange og kollektivbetjening skal ha konkurransedyktig reisetid sammenlignet med personbil	
	Ringerike og omland skal ha effektive samferdselsløsninger	
Gang og sykkelveier	Helhet og utbygging av manglende lenker God drift og vedlikehold av gang- og sykkelveier	
Jernbane; bygge oppunder ny og eksisterende jernbane og knutepunktstruktur	Øke kundergrunnlaget til Ringeriksbanen med nullvekstmålet til grunn Gjøre banestrekningen Randsfjord/Roabanen attraktiv	
Buss	Bedre busstilbudet og øke andel reiser med buss	
Stier og gangforbindelser	Bevare og tilrettelegge viktige ferdselsårer for friluftslivet Prioritere bevaring og tilrettelegging av nærfriluftsområder og snarveier	

Vann og avløp	Få ned lekkasje, f.eks.: Lekkasjen på drikkevannsnettet reduseres fra 49% i 2020 til 30 % i 2030	
Lyktestolper og gatelys	Bedre vedlikehold av gatelys	
Kommunal infrastruktur	Oppgradering og vedlikehold av eksisterende og nye veier og gang-sykkelveier, inkludert gatebelysning (sette mål, lage strategi). Herunder også få prioriterte kommunale veier og bruer i god nok stand til tømmerdrift (24 meter, 60 tonn) Styrke drift og vedlikehold av kommunal infrastruktur; - ressurser til dette må følge med ny utbygging og samtidig være tilstrekkelig for eksisterende infrastruktur Ha høye ambisjoner for innovative løsninger og reduserte klimagassutslipp, energibruk og redusere drift- og vedlikeholdskostnader i nye kommunale bygg, samt oppgradering av eksisterende der mulig.	
Næringsliv, innovasjon og det grønne skiftet	Styrket innovasjon innenfor treindustrien Fremme lokal matproduksjon, herunder både tradisjonelle og innovative næringer inkl. f.eks.: • få landbruksnæringa med på utviklingen og samarbeid med forskningsmiljøer. • utnytte matproduksjonspotensialet i innlandsfiske • aktivt invitere inn matprodusenter som kan utnytte overskuddsvarme fra kraftkrevende industri Være en formidler for interesse for innovasjon og kunnskap om det grønne skiftet på egne arenaer, f.eks. på biblioteket	

Mindre ulikhet: *Redusere ulikhet i og mellom land*

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Alle innbyggere skal føle trygghet og tilhørighet, og ha mulighet til å delta og bidra i samfunnet	• Snu trenden med økende andel arbeidsløse under 30 • Redusere ensomhet i alle aldrer • Barnehage og fritidsaktiviteter skal være attraktive og tilgjengelige for alle barn • Inkluderende arbeidsliv • Hindre frafall fra ungdomsskole og videregående • Styrke vilkårene for frivilligheten • Utvikle inkluderende og gode boligområder og offentlige rom som fremmer folkehelse på tvers av ulike befolkningsgrupper • Universell utforming: Bedre tilrettelegging for funksjonshemmede og andre som har problemer med å bevege seg i samfunnet • Stimulere en fellesskapsholdning i kommunen på tvers av hvor i kommunen du bor/kommer fra.	

Bærekraftig by og lokalsamfunn: *Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige*

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Attraktiv by, tettsted og bygder	Trygg, tilgjengelig og inkluderende by og tettsteder	Alle opplever et trygt bysentrum for hverdagsaktiviteter, rekreasjon og trening. Tilgjengelig by Mangfoldige samfunn – næringsmessig og på det menneskelige plan Opprettholde lag og foreninger, møteplasser, samlingspunkt osv	
	Inkluderende og mangfoldige boligområder og at flest mulig får tilgang til egen bolig	Utvikle inkluderende og gode boligområder og offentlige rom som tilrettelegger for mangfoldet av befolkningsgrupper	
		Lette inngangen til boligmarkedet eller annen tilgang til egen bolig, særlig for lavinntektsfamilier.	
	En blågrønn by	Søndre Torg er byens grønne hjerte og fossen er byens kraftsenter. De blågrønne strukturene er trukket inn i byen – parker, elva og fossen er synlige og tilgjengelige fra alle	

		deler av byen og lokalsamfunnene rundt. Hønefoss er elvebyen hvor vannet er synlig i bybildet – gjennom aktiv bruk av elvene, fontener og statuer i byen. Sammenhengene i byen er styrket og det er skapt et nettverk av allment tilgjengelige byrom, siktakser og gå-akser. Aktiviteter i sentrum, sentrumsnære grønne områder og elvelangs. Urbant landbruk, grønne byområder – bynatur/naturen i byen Bevare kulturlandskap og dyrkamark Hønefoss er i 2030 en attraktiv og bærekraftig by med private og offentlige blågrønne strukturer som er til gode for pollinerende insekter, folkehelse og overvannshåndtering	
	Redusere helserisiko knyttet til lokal luftforurensning, støy og annen forurensning	Reduserer biltrafikk i belastede områder <i>Avløp – ha noe om takten på oppgraderingen av avløps nettet og viktigheten av det.</i>	

Bygge oppunder kollektivknutepunkt	Styrke Hønefoss som regionalt kollektivknutepunkt	I Hønefoss er jernbanestasjonen det sentrale kollektivknutepunktet for sømløse reiser til, fra og gjennom regionen. Stasjonsområdet har god tilknytning til sentrum, både gjennom transport og attraktive gå- og sykkelvennlige akser.	
	Styrke lokale kollektivknutepunkt i tettsteder og kollektivakser		
Infrastruktur for gående og syklende; -viktig både for bærekraft og inkludering	Sammenhengende, fungerende og trygge sykkelveier, både i Ringeriksregionen, byen, tettstedene og mellom disse	Realisere nye gang- og sykkelbruer og –veier (spesifisere delmøtepæler?) i byplanen innen 20XX	
		Realisere X prioriterte manglende sykkelstier innen 202X og Z innen ...	
	Gode snarveier for gående og syklende		
Møteplasser og friområder skaper trivsel og attraktivitet	Alle innbyggere i Hønefoss og tettstedene skal ha lekeplasser, møteplasser, friområder og/eller 100-meterskoger i gåavstand Det skal være lett og trygt å komme seg til lekeplasser osv. Kommunale badeplasser er tilrettelagt med toaletter, tilgang for bevegelseshemmede, renovasjon og overvåking av badevannskvalitet	Eksisterende lekeplasser osv må få ressurser til drift og vedlikehold Ved utvikling av nye boområder, må det følge med ressurser til drift og vedlikehold av lekeplasser, friområder o.l. og gangvei og belysning til disse.	

Stoppe klimaendringene: *Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem*

Hovedmål 13.1: Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 er redusert med X prosent sammenliknet med 2009.

(Her må Ringerikes politikerne sette ambisjonsnivået, Oslo har f.eks. satt mål om 95% reduksjon innen 2030 sammenliknet med 2009 og nasjonalt mål er minst 50 % og opp mot 55% innen 2030 sammenliknet med 1990)

Tema	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Redusere utslipp fra veitrafikk	Redusert transportbehov gjennom kompakt arealutvikling med fortetting i sentrum av Hønefoss, tettsteder og knutepunkter		
	Veksten i persontransport i byområdet Hønefoss skal tas med sykkel, gange og kollektivtransport	Øke andelen som sykler til 9% i 2030	
		Øke andelen som går til 20 % i 2030	
		Øke andelen som tar buss til 6% i 2030	
	Personbilparken i Ringerike skal bestå av X % klimanøytrale biler i 2030	Den samlede personbilparken i Ringerike skal bestå av X % klimanøytrale biler i 2030	•
		Kommunens tjenestebiler skal være klimanøytrale innen 202X, med unntak av kjøretøy med særlige behov	
	Andel av busser i trafikk i Ringerike som benytter fornybart drivstoff skal økes til X% i 2030		

	Utslipp fra varetransport og tunge kjøretøy skal reduseres		
Redusere utslipp fra dieseldrevne motorredskaper (traktorer og anleggsmaskiner er viktigste kilder)	Reduserte utslipp fra dieseldrevne motorredskaper	Kommunens egne bygg- og anleggsplasser skal være fossilfrie og ha lave utslipp av lokal luftforurensning	
		Reduserte klimagassutslipp og lokal luftforurensning fra også andre utbygges bygg- og anleggsarbeider	
		Redusert forbruk av fossile drivstoff i landbruket gjennom energieffektivisering og bytte til fornybar energi	
Redusere utslipp fra jord, dyr og gjødsel i landbruket	Reduserte utslipp fra jord, dyr og gjødsel i landbruket		
Redusere utslipp fra industri og oppvarming	Reduserte utslipp fra industri og oppvarming	Bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger skal være utfaset f.o.m. 2020 i tråd med nasjonalt forbud og reduseres også til andre formål	
		Reduserte utslipp fra industri	

Hovedmål 13.2: Ringerikssamfunnet skal redusere sitt klimafotavtrykk også utenfor kommunegrensene

Tema	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Miljøledelse i kommunens egne virksomheter	Innen utløpet av 2022 skal alle Ringerike kommunes virksomheter være sertifiserte som Miljøfyrtårn (<i>Mål på tvers av fokusområde 3, 13, 15 ++</i>)		

Innkjøp og offentlige anskaffelser	Ringerike kommune skal stille relevante klima- og miljøkrav i alle anskaffelser.		
	Ved utbygging av nye kommunale bygg skal klimagassutslipp fra materialbruk være minst halvert sammenliknet med referansebygg og også andre tiltak for klimagassreduksjoner skal vektlegges		
Eiendomsutvikling	Ringerike kommune skal ved forvaltning og utvikling av egne eiendommer ha høye ambisjoner for å redusere klimagassutslipp og energibruk, samt utvikle inkluderende og gode boligområder og offentlige rom.		
Energibruk og -omlegging	Ringerike kommune skal redusere energibruk i egne bygg og kommunale vann- og avløpsanlegg med X GWh/år innen 2030 og også oppfordre næringslivet og private byggeiere til innsats innen energieffektivisering		
	Ved etablering av kraftintensiv industri i Ringerike skal det tilrettelegges for gjenbruk av overskuddsvarme og at annen grønn næringsutvikling kan dra nytte av denne.		
	Energisystemet i Ringerike skal videreutvikles med vekt på bærekraft og en fornuftig "arbeidsdeling" mellom kraftsystemet, fjernvarmenett og lokal energiproduksjon.		
Kommunikasjon og påvirkning	Ringerike kommune skal være en pådriver og kunnskapsformidler som motiverer Ringerikes innbyggere til egne klimatiltak		

Hovedmål 13.3: Ringerikes natur skal forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt.

(Overlapp mot fokusområde 15)

Hovedmål 13.4: Ringerikes evne til å tåle klimaendringer er styrket frem mot 2030 og utvikles slik at vi er rustet for de endringene som forventes frem mot 2100.

Tema	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Forebygge skader ifm. flom og skred	Ringerike kommunes arealplaner skal ta høyde for et endret klima og være basert på gode vurderinger av risiko for flom og skred.		
Overvannshåndtering	God overvannshåndtering med blågrønne løsninger		

Liv på land: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold

Tema for hovedmål under fokusområdet	Tema for delmål nivå 1	Tema for delmål nivå 2	Til notater fra diskusjon om strategier og tiltak
Arealbruk	Legge til rette for kompakt arealutvikling med fortetting i sentrum av	Opprettholde viktige biotoper og andre områder av betydning for naturmangfold på land og i vann også nært byen	

	Hønefoss og tettsteder	Fortette bolig- og næringsområder, istedenfor å opprette nye	
	Økt bruk av åpne vannveier, som gir bedre overvannshåndtering og er godt for trivsel og biologisk mangfold	-	
Forvaltning av kommunens egne eiendommer	Innen 2030 forvaltes kommunens egne arealer på en måte som tar vare på ville arter, pollinerende insekter, viktige naturtyper og mennesker	Tilrettelegge for gode leveområder for ville, pollinerende insekter (drift, beplantning osv. eget areal)	
		Renseanlegg, vannverk o.l skal ha naturtomt eller blomstereng – mindre vedlikehold mer biologisk mangfold	
		Kommunal skog skal forvaltes slik at innbyggerne får gode turområder samtidig som vi tar vare på vårt biologiske mangfold.	
Naturmangfold	Innen 2020 innføre tiltak for å unngå innføring og spredning av fremmede arter og i betydelig grad redusere fremmede arters påvirkning på land- og vannbaserte økosystemer, samt kontrollere eller utrydde prioriterte miljøfremmede arter.	Stoppe ytterligere spredning av fremme arter	-
		Bekjempe kanadagullris, hagelupiner, kjempebjørnkjeks,	-

		kjempespringfrø og brunsnegl frem mot 2030	
	Kommunen skal tilrettelegge for gode leveområder for ville, pollinerende insekter (drift, beplantning osv.), variasjon i naturtyper og bevaring av viktige naturtyper i kommunen	Nybygging skal fremme pollinerende arter, ved for eksempel grønne tak og uteområder	-
		Stille krav i reguleringsplaner til beplantning og blågrønne overvannsveier	-
	Eget delmål om bevaring av furumoer? Furumoer er viktige naturtyper, både for arter og for friluftsliv, spesielt er sandfuruskogene på Ringerike artsrike Disse skogene bygges ned, og Ringerike har få igjen.		-
Vann og våtmark	Myr og våtmarker er truede naturtyper som ofte har rikt arts mangfold i tillegg til å være naturlige karbonlagre. Ringerike skal ta vare på disse naturtypene.	Stoppe all nedbygging av myr og våtmarker	-
		Restaurere våtmarker og myr der det er mulig og vil gi god effekt	-
	Ringerike har et rikt mangfold knyttet til vann, som elvemusling, ferskvannskreps og storørret.	Ringerike bør ha mål på bevaring av vann og vassdrag og beltet mot disse for å kunne ta vare på artsrikdommen vår, og samtidig gi befolkningen tilgang til vassdragene	-
	Jobbe for å hindre avrenning av næringsstoffer fra landbruk og avløp, spesielt til sårbare resipienter.		-

	Ringerike kommune skal jobbe aktivt for å få ryddet opp i miljøgifter i vann og hindre spredning fra gamle industri og deponier, gjerne i samarbeid med andre myndigheter	-	-
Jordvern	Ringerike kommune har mye areal å ta av, og dyrkamark skal derfor ikke bygges ned i fremtiden	Ringerike kommune skal ikke avsette mer dyrkamark til bolig, industri o.l	
		Nullvisjon – hvis vi <i>må</i> bygge ned dyrkamark, skal det kompenseres	
		Korrekt Kostra-rapportering – det er mye dyrkamark som blir regulert uten at det registreres	
Forsøpling og forurensing	Sikre miljøvennlig snøhåndtering		
	Ringerike kommune skal tilrettelegge populære turområder, for å forhindre forsøpling, farlige trafikkforhold, og slitasje.	Parkering, skilting, toaletter og søppelhåndtering skal være på plass på populære eller sårbare turområder der kommunen er grunneier	
	Jobbe videre med å hindre avrenning av næringsstoffer fra landbruk og avløp	Ringerike kommune skal ha fokus på tiltak i landbruket som hindrer avrenning til vann og tap av matjord	
		Oppgradering av ledningsnett for avløp er en prioritet i denne perioden.	
	Plastforurensing og spesielt mikroplast er et problem som kommunen skal ta tak i.	Alle nye fotballbaner, ballbaner og liknende skal bygges uten bruk av plast. På eksisterende baner må dekket byttes	

		ut, eller det må etableres oppsamlingsløsninger	
		Overvannsløsninger og grønne strukturer skal ikke benytte seg av plast, men være av vegetasjonsdekke som fremmer stedegne og pollinerende arter	
	Ringerike kommune skal ha et moderne renovasjonsselskap, med bruktbuikker, sirkeløkonomi osv. Kan mer avfall gjenbrukes eller behandles lokalt?	Renovasjonsplassene skal ha bruktbuer, der man kan kjøpe ting for en billig penge eller få dem gratis. Her kan folk sette fra seg funksjonelle ting som er i orden og som kan brukes videre	